

per quos aqua esset ducenda, tunc et pactioni & expressioni est standum, neque fas est. quicquam imputare contra voluntatem domini fundi, per quem aqua ducitur. Quando vero nihil fuit expressum, tunc ex circumstantiis concurrentibus, prudentis arbitrio est iudicandum, an aliquid damni augmentum ex ea riuorum mutatione domino fundi sequatur, quoad fundum in se, & res, quae illi solo adhaerent, quia videlicet plus terra occupat riuus tunc, quam antea, vel aliqua alia ratione, vel certe sequitur aliquod damnum extrinsecum, aut priuatioe modi, cum quo damno, aut cum cuius commodi priuatione, nunquam à principio fuisset admissa talis seruitus, vt si admiserit riuum terrenum, quia ex lumine, qui inde in suum fundum redundaret, intelligebat secundum futurum suum fundum, plantis de ea humiditate participantibus, nulla ratione admissurus riuum cementicium; vel si admiserit riuum discooperum, quia poterat appellere suos greges ad bibendum in eo, nulla ratione admissurus à principio riuum cooperum. Et quidem in his euentibus, qui aquam per talem riuum ducit, mutare non potest modum riuu quoad qualitates illius contrarias. Si vero ex circumstantiis concurrentibus, prudentis arbitrio nullum damni augmentum sequatur fundo in se, ex ea mutatione riuu quoad qualitates, neque item aliter sequatur tale damnum extrinsecum, aut priuatioe talis commodi, cum quibus nullo modo à principio admisset riuum eo modo constructum, tunc licite potest illum mutare quoad talem qualitatem, neque prohiberi à domino fundi potest, nihil impedire, quod ex ea mutatione per accidens ei sequatur, non posse, verbi gratia, ad aquam in eo coopero greges suos, quos, dum apertus erat, in eo adaquabat, vt recte Pomponius. l. secunda, citata ait.

In euentibus, in quibus dictum est, competere interdictionem de riuis reficiendis aduersus eum, qui illos reficere, aut purgare impedit, aut prohibet, tunc si noui operis nunciatio obijciatur, vt ea refectio impediatur, non auditur, qui id obijcit, sed contentum, neque refectio impeditur: quia (vt recte Vlpianus ait) cum pretor eum fuerit, absurdum est per operis noui nunciationem eum impediri. Poterit tamen aduersus illum agi negatoria reali actione, quod scilicet ei non competat ius ducendi per eum riuum aut fundum, eam aquam. Ceterum interim, dum plenè actor non probauerit tale ius ei non competere, refectio non impeditur ei, qui eo anno, aut prioris aetate, eam aquam per eum fundum ac riuum duxerat, vt supra dictum est. Item, si ex ea refectioe damnum aliquod imminet, peti poterit, vt caueat de damno infecto, alioquin reficere non permittitur. Hac habetur. l. 3. §. si quis riuum. ff. de riuis, consentiuntque, l. de pupillo. §. si quis riuos. ff. de nou. oper. nunc. & l. prima. §. si quis purgationi. ff. de cloacis.

Praxim libelli, ac positionum, iuxta hoc interdictionem, tradit Cepolla. c. 4. citato à nu. 112.

Quintum interdictionem precedentibus est affine, eo quod ad seruitutes, iurave, haustus aque, & appulsus pecorum ad bibendum, attineat. Dicitur uero interdictionem de fonte, denominatione sumpta à praecipua parte, vnde aqua hauritur. Et continet duas partes. Prior est. Quando quis intra annum, computatum vique ad punctum, in quo prohibetur, bona fide, credens se iure, quod ad id haberet, nec vi, nec clam, nec precario haustit aquam de alieno fonte, puteo, lacu, aut piscina, in quibus aqua viua, seu emanans continebatur, aut eo sua pecora appellabat vt biberent, si prohibeatur, competit ei interdictionem de fonte nuncupatam, aduersus ita prohibentem, vt omnino eum prohibere desinat. Satis uero

est probare vsum ita fuisse, ea aqua intra eum annum, vt ei competat hoc interdictionem, neque est necesse probare habere verum ius ad id, vt eo mediante in tali possessione, aut quasi possessione, defendatur. Quando autem vsum est eo haustu, aut appulsu, tanquam ius suo praedio vicino debitum, competit idem interdictionem, seu actio, cuiuscumque successori titulo quocumque in eo praedio, si prohibeatur similiter vti, vt de interdictionis aquae quodlibet & actiuae dictum est. Hac omnia habentur. l. vnica. ff. de fonte, consentitque communis doctorum sententia. Consentit etiam. l. 6. tit. 13. par. 3. tametsi de seruitute concessa loquatur. Dictionem est, dummodo aquam viuam contineant: quoniam, vt Vlpianus ibi ait, vt hoc interdictionem competat, necesse est piscinam, aut lacum, viuam aquam, vni perpetuo manentem continere. Vnde negat interdictionem hoc competere circa aquam cisternae, quae ex imbribus congregatur. Cepolla tamen de seruit. n. l. praed. cap. 7. num. 6. cum Bart. ad eundem locum, & cum Roff. rectè affirmat, competere tunc vtile idem interdictionem. Ad id Vlpianus lege vnica citata idem interdictionem competere ei, cui denegatur iter per idem praedium ad hauriendam inde aquam, aut ad appellendum pecora. Quoniam, cui competit aquam haurire, aut appellere sua pecora, tanquam annexum, omninoque ad id necessarium, competit etiam iter ac via ad eundem fontem, puteum, lacum, aut piscinam. Consentit. l. sexta, tit. 13. par. 3. & iuraque Gregor. Lopez ibi citat.

Posterior pars interdictionis est. Si si prohibeatur purgare, aut reficere fontem, quantum satis sit ut contineat aquam, atque vt aqua eo rectè modo vtatur, quo ea vti est solitus, competit ei interdictionem aduersus ita prohibentem, vt omnino prohibere ac impedire desinat. Idem est, si prohibeatur similiter purgare, aut reficere puteum, & alia, vnde haustus aquae, aut ad quae appulsus competit: estque idem dicendum de hac parte interdictionis, quod de interdictione circa riuos purgandos, ac reficiendis supra dictum est.

Praxim conficiendi libellum, & positiones, iuxta hoc interdictionem, tradit Cepolla. c. 7. citato à nu. 12. iuncto. c. 8. seq. in fi.

Sextum interdictionem, quod de cloacis purgandis & reficiendis nuncupatur, precedentibus est etiam affine. Vnde & de illo agitur immediatè post interdictionem precedentia. ff. de cloacis, estque nobis hoc loco de eo dicendum. Vt autem habetur. l. 1. §. 1. ff. de cloacis, cloaca est locus canius, per quem colluuiis quaedam fluit. Atque ut ibidem habetur, cloaca est duplex. Quaedam publicae, quae proinde, vt reficiatur ac purgetur, publicam curam meretur, neque spectat ad aliquem priuatum. Alia uero est priuata, quam reficere, ac purgare, ad eum, cuius est, spectat. In fauorem autem publicum, ne scilicet immunditia aeterni inficiant, & ne colluuiis reficiens causa simul sit ruinarum, fas est cuiuscumque suam priuatam cloacam reficere ac purgare, esto per domum, aut per aliud praedium, alterius vicini, tam immediati quam mediati, pertranseat, apertendo in domo, aut in praedio alio alterius, quod necessarium fuerit ad eam cloacam reficiendam, ac mundandam, dummodo, quod ita aperuerit, restituet, caueatque de damno infecto, si quod ex apertione, refectioe, emundatione, ac reiteratione imminet. Atque aduersus prohibentem aut impediendum, talis cloacae refectioe, & emundationem, conceditur interdictionem de cloacis reficiendis, & purgandis, quo omnino cohibetur, ne id prohibeat ac impediatur. Neque in hoc interdictionem, vt in precedentibus, est necesse, quod praescripserit vsum nec vi, nec clam, nec precario: quoniam

niam id non impedit, quominus hoc interdictionem competat aduersus impediendum, aut prohibentem. Nominè autem cloacae in re proposita, comprehenditur tubus & fistula, vt habetur. l. r. citata. §. cloacae appellatione. Vbi glossa ait, tubus est foramen cloacae, vnde purgatur colluuiis aquae. Fistula est aliud intrinsecum ad idem. Fortasse tubus est locus iatus in cloaca, vt ibidem aperitur, facilius mūdetur, atque vt inde interstitia aliqua cloacae, quae sunt inter tubum & cubum, mūdētur. Fistula uero sunt viae strictiores, quibus aqua in cloacam effunditur ac confluit. Vt autem hac etiam reficere ac mundare non impediatur, competit etiam hoc interdictionem. Idem etiam interdictionem competit, vt, qui suam priuatam cloacam immittere velit in cloacam publicam, non prohibeatur. Quin & idem interdictionem competit, vt si quis efficeret de nouo velit cloacae priuatam, non impediatur, neque impediatur illam etiam immittere vt in cloacam illat publicam. Tametsi, quando cloaca priuata, quae de nouo fieret, transire deberet per locum publicum, facilius esset petenda ab eo, cui est cura viarum publicarum, vt ille videat, an oneramentum bono publico afferat, & an expediat, vt deriuetur potius per alium locum. Credo etiam, quando alius tentaret cloacam priuatam de nouo efficere, illamque immittere per praedium vicini, aut diendum esse vicinum, si alio commodius duci possit, vt potius per illum alium locum ducatur. Hac omnia habentur. l. 1. & 2. ff. de cloacis.

33. Alterum interdictionem subiungitur circa cloacas publicas, vt reficere, si aliquid in eis sit factum, aut immisissum, quo vsum earum iterior reddatur, reddi vt in postium restituarur statum. Quare interdictionem hoc reficiendorum est. Ita habetur. l. r. citata. §. vlt. Per episcipiam autem intelligendum est, prohibendum, impedendumque esse heri, dum attentatur. Atque quoad hoc erit prohibitorium.

Praxim libelli, & positionum, circa primum horum duorum interdictionum, tradit Cepolla vbi supra. cap. 6.

34. Nunc ad aqueductum reuertamur. Quando praedium, ex quo aqua est ducenda, aut per quod aqua est ducenda, est multorum quo ad dominum, non satis est, si vnus eorum concedat seruitutem eius aquae, inde aut per eum locum ducenda, vt seruitus teneat, validaque sit concessio, sed necesse est accedat consensus omnium: tametsi, quando aliquis aut aliqui eorum non consentierint, satis est si sequatur horum consensus, vt à puncto consensus vicini, permissus alijs in suo consensus, hoc est, ab eo non recedat tibus, integre concessa ac constituta ea seruitus consteatur. Ita habetur lege si autem, & consentiuntque precedentibus. ff. de aqua pluua arcenda. Idemque est in ceteris seruitutibus in praedio multis communis concessis.

35. Quando autem aliquis habet integrum vsum fructum in praedio aliquo, aut etiam ius emphyteuticum in perpetuum, aut feudale, solus non potest validè concedere in eo seruitutem, nisi simul accedat consensus proprietarii: quippe id cedere possit in proprietarii praedictum: quamvis enim non ad ipsum, sed ad emphyteutam, aut vasallum, in perpetuum attineat vsum eius praedij aut aquae, quia tamen euenire potest, vt id vtile dominum cum proprietate consolidetur, ad proprietariumque pertineat, sanè id cedere poterit in illius detrimentum, eaque de causa, vt valida sit talis concessio, necessarius est consensus etiam illius. Ita habetur. l. in diem. §. vlt. ff. de aqu. plu. arc. Hoc tamen intelligendum est de seruitute, quae duret ultra tempus, in quo emphyteuta ipse, aut feudatarius, qui illam concedit, habuerit emphyteusim aut feudum: nam in solum tempus, quo concedens haberit emphyteusim, concedere illam

possunt sine consensu proprietarii, modo ea seruitus non sit vtilis fructus, vt haec omnia copiosè Disp. 461. & 470. explanata à nobis sunt: id quippe in nullo detrimentum proprietarii redidat, neque prohibentem, sed per illum expressè reperitur in iure, vt ibidem ostendimus.

Quando praedium aliquod venditum esset, cum pacto adiectionis in diem, tunc, inter diem ea venditio pendet, vt seruitus aquae ducenda, aut quaecumque alia, validè in eo praedio concederetur, si concessio esset consensus, tam emptoris quam venditoris, vt in quemcumque euentum res cederet, validè esset concessa. Ita habetur. l. in diem citata. Idemque est dicendum de quacunque alia venditione similiter pendente in futurum. Si tamen vnus illorum tantum eam concessisset, & venditio cederet, ita vt praedium maneret omnino illius, tunc valida omnino efficeretur ea concessio eo ipso, efficereturque omnino atque irrevocabiliter illius, vt satis in eodem textu innuitur. Item in hoc, & in precedentibus euentibus, atque in quocumque alio simili, semper quando accedat consensus eius, qui dedit, vt concessio esset omnium, firma redderetur concessio ac constitutio seruitutis, nisi aliquis aliorum à suo consensu antea desinisset, illumque reuocasset, iuxta ea quae ex l. si autem supra dicta sunt.

Vtrum autem pluribus concedi possit seruitus aquae ducenda, ita vt sit consensus domini praedij, quo eam seruitutem vnique eorum concedat sine aliorum consensu, quibus vel tunc simul conceditur, vel antea concessa sit? Distinguemus est.

36. Quoniam si aqua sufficit vti utique eorum, quibus conceditur, tunc, sine vti utique concedatur simul, vbi vnus post alium, valida est concessio vnique illorum abque alterius consensu. Idem est, si aqua tota concedatur simul aut succedat duobus, sed vt vti utique ea alternis diebus, aut hebdomadibus, vel alio simili modo, ita vt vnus, qui vnus conceditur, non impediatur vsum eiusdem aquae, qui conceditur alteri, vel si concedatur dimidium aquae vni, & dimidium alteri, siue aqua magne sit quantitas diuersis temporibus, siue paruae. Atque in his omnibus euentibus, si iungatur ac quaeratur inter eos oriantur circa vsum eius aquae, ipse inter se debent contendere, communiue diuidi iudicio res debet inter eos componi ac definiti. Ita habetur. l. Lucio. ff. de aqua quoniam. & est & consentiuntque precedentibus. ff. de aqua pluua arcenda. Idemque est in his omnibus euentibus, si iungatur omnis vnus euentibus est intelligenda lex Lucio citata.

37. Idem habetur. l. 2. §. 1. & 2. vlt. ff. communi diuid. que docet, communi diuidendo iudicio rem esse inter eos dirimendam, si quaestio circa illam inter eos oritur. Quoniam autem seruitus aquae prius vnus fuit concessa, in postea seruitus eiusdem aquae concedatur alteri cum prauiudicio aliquo alterius, cum prius fuit concessa, quae scilicet impeditur aliqua ex parte vnus eiusdem aquae prius illi alteri concessus, tunc inualida est talis concessio, nisi ab consentientibus, qui prius habebat id ius seruitutis, aut nisi post concessioem accedat consensus huius. Ita habetur expressè sed in concedendo. ff. de aqua pluua arcenda. quae in hoc euentu, non verò in illis alijs prioribus perspicue sequitur. Concinit, per quem ff. de seruit. n. l. praedij. Eorum enim omnium consensus est requisitus ad id, in quo iuri eorum prauiudicatur. Atque in his consentiuntque. l. 3. tit. 31. par. 3. & glossa iuris citatis, atque Cepolla de seruit. n. l. praedij. c. 20. Ex proximè autem dictis rectè inferre atque affirmare Cepolla ibidem. nu. 23. tempore concessioem aquae posteriori, siue à priuato, siue à principe, ad eam communitate concedatur, intelligi, saluo iure & privilegio eius, aut eorum, quibus prius est concessa: quia non est intelligendum cum iniuria, aut detrimento, praedij, concedi posterioribus: quado quidem illicitè defas-

ipſi accreſcit, prohiberique non poteſt totam ducere. Ita habetur. l. hoc iure. §. aqua qua. ff. eod. titu. & vtrumque aſſerit Capolla. c. 4. citato nu. 63. Ego vero primū intelligerem, dū ea aqua mixta flueret fecus autem tū diuerteretur omnino ea, que admixta fuit, & ſo. a antiqua, ad quam ducendā habebat ius, flueret per aqueductum; neque enim per eam admixtionem amittit penitus ius antiquum, neque eſt cur ducendum ſit illud amiſiſſe, neque textus ille id ſonat.

42 Quando vna conſeſſione eſt conſeſſa ſeruitus aqua ducendā de nocte, & poſtea alia conſeſſione eſt conſeſſa ſeruitus ducendā aque de die. diſtincte ſunt ſeruitutes: eaque de cauſa, ſi illarum poſſeſſor vna quidem vtatur, ſed non vtatur altera decennio inter præſentes, aut vicennio inter abſentes, per eum non vſum amittitur ea, qua non vtatur. Ita habetur. l. ſi prius in prin. de aqua plu. arcend.

DISPVTV. 706.

De noui operis nunciacione, & ſimul de interdico quod vi aut clam.

SYMMARIVM.

- 1 Nunciacionis noui operis interdico quæ tres partes continet. Et quot modis conſeſſatur facta remiſſio nunciacionis noui operis.
- 2 Nunciacionis noui operis edico, etiam quoad ſecundam partem, vt ſcilicet nunciatus deſtruat, quod poſt nunciacionem, & ante illius remiſſionem, ediſicauerit. Locum habet, etiam ſi nunciatus ius habuerit ad ediſicandum, modo aperte non conſtaret, per nequitiam, & ſine vlla iure nunciari.
- 3 Interdico non hoc locum habet quo ad id, quod nodum eſt ediſicatum tempore nunciacionis facta, ſecus quo ad partem ediſicatum. Quoad ediſicatum vero loci habet interdico quod vi aut clam, etiam ſi ſola poſſeſſio ad alterum pertineret, & quam late, vis, & cla, quo ad id ſumatur.
- 4 Vis, quo ad interdico quod vi aut clam, quā late ſumatur. Et quam late ſumatur in eo clam aliquid efficere.
- 5 Ediſicatum ante factam nunciacionem, vt interdico quod vi aut clam deſtruat, neceſſe eſt vt factū ſit, ignorante eo, qui nunciare poterat, id fieri.
- 6 Ante nunciacionem noui operis ſi aliquid factum ſit in re, in qua alius erat in poſſeſſione, ignorante eo ſeruitute interdico etiam vti poſſidetis, competit ei in contenti quando id ſit: antequam poſſeſſionem amittat, vt regrediat ad priſtinum ſtatum.
- 7 Noui operis nunciatio locum habet non ſolum ſi quis parat ediſicare fodiendo ad id terram, ſed etiam ſi diruat ac deſtruat aliquid in alterius præiudicium, nõ verò habet locum in plantis, ſive ſeminet, aut plantet, ſive metat, aut aliter plantas deſtruat.
- 8 Nunciatio noui operis in quibus locum non habeat: locum tamẽ habeat interdico quod vi aut clam: & in quibus neque interdico quod vi aut clam locum habeat.
- 9 Noui operis nunciatio locum non habet, quando ediſicatur aliquid in præiudicium ſeruitutis ruſtica: ſecus ſi ediſicatur in præiudicium vrbancæ. Et quod remedium locum in priori euentu habeat.
- 10 Nunciatio noui operis locum non habet aduerſus ſubiectum aut reſcientem ediſicium, ſi nihil addat, aut detrahat, quominus in eodem ſtatu maneat.
- 11 Nunciatio noui operis locum non habet aduerſus purgare aut reſcicere voleantem vinum, vel cloacam, aut eam facientem, aut factam mittentem in publicam, etiam per aliena prædia: neque quando ex retardatione operis periculum magnum immineret, etiam priuatum.

- 12 Nunciatio noui operis locum habet, ſive opus fiat in oppido, ſive in villa, aut in agro, ſive in loco priuato, ſive in publico.
- 13 Nunciatio noui operis quibus ex cauſis inſit fiat. Vt nã etiam ſanctiones circa ediſicatio.
- 14 Nunciatio noui operis, intendendo ius proprium noſtrum, quibus ex cauſis fiat, Et ad quem pertineat, vt vnum monaſterium, aut vna parochia non ediſicetur intra certum terminum alterius comparatione.
- 15 Nunciatio noui operis quot modis & qualiter fiat.
- 16 Nunciatio nouum opus primo modo, poſſeſſionem amittit nunciatio eius circa quod nunciatur, ſi illam habeat, non verò nunciatio duobus alijs modis.
- 17 Nunciatio qui vult coram iudice, ſi iudex ſit abſens, & proteſtetur ſe coram illo velle nunciare, ac adueniente iudice, vel accedendo ad illum cum primū tuerit, coram illo nunciatur, conſeſſatur à puncto proteſtationis coram illo nunciariſſe.
- 18 Nunciatio in quocunque die, etiam feriato, fieri poteſt.
- 19 Nunciatio in rem, & non in ſolam perſonam, dirigi debet, vt efficiatur ſit, etiam quo ad ignorantes, & tranſeat in poſſeſſorem, & qui & quousque tunc teneantur.
- 20 Nunciatio cur potius fieri debeat in loco, in quo ediſicatur, aut ad ſicari paratur, quam extra eſt locum. Et opifices qui ibi operantur, vt inſentent, quousque ipſi teneantur, & quousque dominus.
- 21 Nunciatio quousque de loco publico, aut priuato, in quo ediſicatur, aut ad ſicari paratur, facere debeat mentionem, aut de parte operis, aut de toto opere. Quando de diuerſis operibus nunciatur, qua in diſtinctis locis ſiunt, diſtincte nunciaciones fieri debent. Eremiſſiones quando diuerſe eſſe debent.
- 22 Nunciatur ſi de opere iam incepto, nõ conſuetur, & expediens eſt, vt teſtes adhibeantur, quantum ante nunciacionem eſſet ediſicatum, quin vti iudicis autoritate id menſuretur, vt poſtea ſciatur reliquum, quod eſt demolendum.
- 23 Nunciare circa res priuatas qui poſſunt. Et nunciatio, non habens ius ad id, ad quam reſtitutionem damnorum teneatur.
- 24 Nunciatio domini rei, circa quam eſt nunciandum, aut prætendens ſe dominum eſſe, etiam habens vilitatium dominium, vt emphyteuſa, aut ſenſatarium. Et nunciatio ſuperficiarius, aut habens ibi ſeruitutẽ vrbancam realeam.
- 25 Nunciare non competit uſufructuario, comparatione proprietarij. Et qua actiones aduerſus eum illi competant. Aduerſus vicinum nunciatio nomine proprietarij, tanquam procurator eo ipſo illius. Et proprio nomine que actiones aduerſus illum ei competant.
- 26 Nunciatio poſſidens rem, item cui ſubiectã eſt pignori aut hypothecæ.
- 27 Non nunciatur conductor, niſi eandem rem habeat hypothecam, ſaltem in vniuerſali: neque quicunque alius, qui ſolum habet ius perſonale. Et que actio conductori competit. Tenetur uerò admittere ea de re locatorem. Atque, ſi abſens ſit, nunciare poteſt nomine illius, cauendo de rato.
- 28 Nunciatur ualde quousque pupillus & uxor.
- 29 Nunciatur qui nomine alieno, & qui eorum cauere de rato debeant. Et pro eo, quod poſt eam nunciacionem, eſt de rato non cauere, fuerit ediſicatum, competit interdico quod vi.
- 30 Nunciatur quis dominorum loci communis multorum, ratione cuius nunciatur. Nunciatio tamen facta ab uno non prodeſt alijs, niſi nomine eorum ſit facta cauendo de rato, aut ex mandato eorum.
- 31 Nunciare non poteſt vnus condominorum, quãdo al

- ter in re vtrique communi ediſicare aggreditur. Et quibus alijs remedijs ei ſubueniatur, etiam ut ceſſare efficiat, quando non eſt expediens, quod alter aggreditur facere.
- 32 Nunciatio nouum opus, iurare tenetur de calumnia.
- 33 Nunciare opus nouum, ob locum publicum omnibus quo ad vſum communem, cuiusque de eo populo competit. Qui excipiantur. Et num forenſes admittuntur. Concurruntibus multis ad nunciandum, idoneior eligitur.
- 34 Nunciatio noui operis cui fieri poſſit. Si, ob prædium multis commune, vni eorum fiat, quousque eorum domini teneantur.
- 35 Vt nunciatur de nouo opere, qui in particulari eſt conſtitutus procurator, aut tutor, vel curator minoris, ſi remittant nunciacionem factam, quod poſtea fuerit ediſicatum, non deſtruitur. Et quatenus minor in integrum quoad id reſtituitur. Procuratoris verò generalis remiſſio non valet, vt quod poſt nunciacionem ſit ediſicatum, non deſtruitur. Qui curam habet locorum publicorum cum facultate ad nunciandum opus nouum, non valet eius remiſſio, niſi in particulari ſit aliud ei conſeſſum, aut conuenitudo aliud habeat.
- 36 Nunciatio ſi per iudicem ſit alieni opus nouum ad petitionem alicuius, conſeſſio iudicis, vt adiecta, eſt ſufficiens ad id remiſſio.
- 37 Nunciatio ſi ſit in commodum priuati, etiam ne aliquid in loco publico fiat, vt remiſſio legis autoritate conſeſſatur facta, ſatis eſt ſi nunciatus adhibeat ſidei uſores; quod ſi conſeruum fuerit non iure eſſe factum deſtruet, & ſoluet damna; aut ſi eos offerat, & per nunciacionem ſit, quod illos non recipiat. Quando autem nunciatio eſt in commodum publicum, ſatis quidem eſt, ſi promittat ſe demoliturum; ſed neceſſe eſt, vt coram iudice oſtendat ius, quo ediſicare id poteſt.
- 38 Nunciatio & nunciatio qua ratione ſufficienter ſit cautum, aut conſultum ea remiſſione nunciacionis legis autoritate introducitur.
- 39 Nunciatio ſi remittatur præſente cautione, aut promiſſione, qua forma in eis præſiſtendis idonea.
- 40 Duo iura exponuntur & conſilium inter ſe. Et quatenus actio ad heredes nunciari tranſeat, aut non. Et quanto tempore duret actio ex poſteriori edico parte.
- 41 Nunciatio ſi ſolum poſt nunciacionem appoſuerit fundamentum, ita vt id nunciatio non noceat, ad nihil tenetur eſto poſtea conſeſſatur non iure ediſicaffe.
- 42 Nunciatur ſi multis adiectibus opus nouum, ſinguli cauere debent, ac ſi multi nunciatur, ſingulis eſt cauendum, aut vni omnium loco, ſi omnes in eo conueniant.
- 43 Nunciatur ſi procurator opus nouum, & nunciatus ſiſtetur, ac procurator progrediatur impedire continuationem ediſicij, qua actio aduerſus eum competit, cogiturque cauere iudicatum ſoluere, alioquin repellitur à iudicio: quod non ſimiliter locum habet in tutore, aut curatore, minoris nomine agentibus.
- 44 Nunciatus ſi ſatis dedit, aut obtulit ſatiſfactionem, et per nunciacionem ſtetit, vel ſi ratione loci publici ſit ei nunciatum, & promiſit, ac ſimul oſtendit ius, quo id facere poterat, & impediatur, quomodo et ſi ſubueniatur, & intra quantum tempus. Si per nunciacionem ſtetit, quo minus ſatiſfactionem admitteret, eam que poſtea petat, tenetur nunciatus eã dare, alioquin impune poteſt impediri.
- 45 Nunciatus hodie de iure Codicis, eſto cautionem offerat, ſi nunciatus non velit illam acceptare, & oſtendat ſe paratum ad probandum nunciacionem non iure ediſicari, non poteſt nunciatus intra tres meſes co-

tinuare ediſicium, & cetera que ad id ſunt ſtatuta. Et num ſi nunciatus ſuccumbat, competit aduerſus illum actio de dolo ad damna.

46 Nunciatus ſi ante remiſſionem adiecta, competit aduerſus eum, non ſolum pars ſecunda interdico de noui operis nunciacione, ſed etiam interdico quod vi aut clam. Et quanto tempore iurum, & alterum, competit.

Quoniam ex adiectis, que alij aggredi, aut proſequi volunt, ſape priuatis, aut etiam communitati, ac reipublicæ, damnorum, præiudicium ve, ſequitur, eo quod contra ius ipſorum ſiant, atque ad obtinendum ei dano ac præiudicio, prætorium interdico, de noui operis nunciacione nuncupatum, eſt introducendum proſequendo materiam de damno dato, de eo interdico eſt conſequenter dicendum.

Interdico de noui operis nunciacione, tres continent partes. Prima eſt prohibitoria, quæ videlicet prohibetur is cui nunciatur, ne ediſicium fiat in aliquo loco, aut in re aliqua, vel ne ceptum continueatur, illud facere, aut continuare, niſi prius ſit ei remiſſa nunciatio, quia ſcilicet facta eſt ei facultas, vt nihil nunciacione impediatur, poſit ediſicari, vel ab eo, qui nunciatur, qui contentus iam eſt, vt nihilominus ediſicet, vel à iudice, qui pronunciauit, nunciatum habere ius ad id ediſicandum, ac proinde nunciacionem fuiſſe uſam: vel quia nunciatus ipſe factiſſe, hoc eſt, ſidei uſorem idoneum præbet, quod ſi conſeruum fuerit, ſe nõ iure ediſicari, deſtruet ſuis ſumpſibus opus, & ſatiſfaciet damna, ſi quæ inde fuerint ſequuta, aut certe quia, ablata ab eo competente ſatiſfactione, per aduerſarium, nunciacionem ve, ita quominus eam acceptet: in his enim duobus poſterioribus euentibus lex ipſa nunciacionem remittit, liberum relinquens ediſicari, nihil impediante prior nunciacione: quo fit, vt in quatuor euentibus explicatis, remiſſa conſeſſatur nunciatio, liberumque; proinde nunciatio ſit relicta, nihil impediante præcedente nunciacione, aggredi opus prohibendum, aut illud continuare, ab iſque vilius pena timore. Secunda pars interdico eſt reſtitutoria, atque eſt effectus nunciacionis. Ea enim nunciatio, ſi, ſante nunciacionis remiſſione, alio quoque modis explicatis, ædificet, cogitur demolire ſuis ſumpſibus, quod poſt nunciacionem fuerit ediſicatum, remque ad ſtatum reducere, in quo erat ante nunciacionem, ſive verè haberet ius ad id ediſicandum, ſive non: ſatis enim eſt, non paruille interdico prætoris, iuriſque diſpoſitioni, qua prohibetur, facta nunciacione, ediſicari, ac continuare ediſicium, niſi prius ei nunciatio ſit remiſſa, vt ea pena iuſte ſit puniendus. Tertia autem interdico pars eſt prohibitoria, qua prohibetur, nunciatio impediri ediſicari, qui proſequi ediſicium in priuato loco poſt cautionem datam, aut ablatam, nunciacionem illam non acceptantem, quod ſi conſeruum fuerit, ipſum non iure ediſicari, demolier ſuis ſumpſibus, quod poſt nunciacionem iurè ediſicatum. Hæc omnia ita ſummam propoſita habentur. leg. prætor ait, & alius tribus citandis, ff. de noui operis nunciatio, & l. vnica, ff. de remiſſionibus. Sunt verò per partes copioſius explicanda.

Interdico quod vi aut clam primam ſui partem, & conſequenter etiam quoad ſecundam, vt ſcilicet ſumptibus adificandis detructur, quod poſt nunciacionem fuerit ediſicatum, ſi ante nunciacionem remiſſam ediſicatum id ſit, locum habet, non ſolum ſi iure ſit facta nunciatio, quia ſcilicet ius non habebat nunciatus ad ita ediſicandum, ſed etiam ſi nullum ius nunciatus habuerit ad eam faciendam, quia videlicet ius verum habebat nunciatus ad eam modo